

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Предмет:

Српски језик

Назив предавања:

Функција речи у реченици

Име предавача:

Јела Стевановић

Час:

34.

Прибор потребан за рад

- Свеска
- Оловка
- Бојице
- Гумица

Да се подсетимо

❖ Када говоримо или пишемо ми речи повезујемо у реченице. То су целине којима исказујемо своје мисли.

❖ **Реченица** је скуп речи који има одређено значење. Састоји од реченичних делова (чланова), који врше одговарајућу **службу у реченици**.

Функција (служба) речи у реченици

❖ Главни реченични чланови су:

- субјекат,
- предикат.

❖ Зависни реченични чланови су:

- атрибут,
- објекат,
- прилошке одредбе.

СУБЈЕКАТ

- ❖ Реч у реченици којом је означен вршилац радње или онај о коме се говори зове се **субјекат**.
- ❖ **Субјекат** се добија одговором на питање – **КО** врши радњу?

ПРЕДИКАТ

- ❖ Реч у реченици којом је означена радња зове се **предикат**.
- ❖ **Предикат** се добија одговором на питање — **ШТА** ради субјекат?

Одреди у реченицама субјекат и предикат.

Ана пева.

субјекат	Ана	пева.
предикат	Ана	пева.

Атрибут

❖ Део реченице који стоји уз именицу и ближе је одређује називамо АТРИБУТ.

Реч у реченици која означа атрибут добијамо одговором на питања:

КАКАВ (особина), ЧИЈИ (припадност) и КОЛИКО (количина).

Успавана лепотица се пробудила из **СТОГОДИШЊЕГ** сна.

Најмање јаре се сакрило у **стари** сат.

Мачак је тражио да му младић купи **нове црвене** чизме.

Објекат

ОБЈЕКАТ је глаголска допуна у реченици која означава предмет или биће на коме субјекат врши радњу.

Реч у реченици која означава објекат добијамо одговором на питања КОГА(за бића) или ШТА (предмете или ствари).

- ❖ Лукава лисица је отела **сир** наивном гаврану.
- ❖ Школа је набавила **клупе** и **столице**.

Прилошке одредбе за место, време и начин

❖ Јуче сам купила оловку.

Прилошка одредба за време (кад)

❖ Бака долази из Крагујевца.

Прилошка одредба за место (где)

❖ Милош је вредно писао домаћи.

Прилошка одредба за начин (како)

Лепа Мара је јуче у кухињи направила лепу торту.

- Субјекат (ко) - Мара
- Предикат (шта ради) - је направила
- Место (где) - кухињи
- Време(кад) - јуче
- Атрибут (каква) - лепа/лепу
- Објекат (на коме/чему се врши радња, кога/чега/шта)-
торту

Мала Јана се данас весело играла жмурке
испред зграде.

Субјекат (ко) - Јана

Предикат (шта ради) - се играла

Објекат(на коме/чему се врши радња, кога/чега/шта) -
жмурке

Прилошка одредба за време (кад)- данас

Прилошка одредба за начин (како)- весело

Прилошка одредба за место (где) - испред зграде

Благи пљусак је јуче лагано умио школске прозоре.

Реченица	Функција (служба) речи
Благи	
пљусак	
јуче	
лагано	
је умио	
школске	
прозоре	

Благи пљусак је јуче лагано умио школске прозоре.

реченица	Функција(служба) речи
Благи	атрибут
пљусак	subjekat
јуче	прилошка одредба за време
лагано	прилошка одредба за начин
је умио	предикат
школске	атрибут
прозоре.	objekat

Пример за вежбање

1. Напиши функцију (службу) коју имају подвучене речи у реченици.

Пластичне кесе могу остати неразграђене у природи око 1000 година.

речи
пластичне
кесе
у природи
око 1000 година

функција (служба) речи
атрибут
субјекат
прилошка одредба за место
прилошка одредба за време

Пример за вежбање

2. Одреди функцију(службу) речи у реченици.

Данас пчеле сакупљају цветни прах по ливади.

Реченица	Функција (служба) речи
Данас	прилошка одредба за време
пчеле	субјекат
сакупљају	предикат
цветни	атрибут
прах	објекат
по ливади.	прилошка одредба за место

ПРИМЕР ЗА ВЕЖБАЊЕ

У следећим реченицама подвуци:

Субјекат- **црвеном бојом**; предикат- **плавом бојом**; објекат- **браон бојом**; атрибут- **жутом бојом** и прилошке одредбе- **зеленом бојом**.

- Весела деца весело певају песме.
- Сузана је у соби пажљиво читала новине и књиге свако поподне.

Домаћи задатак

- ❖ Одредите функцију (службу) речи у следећим реченицама:
  - Данас су раздрагане птице весело цвркутале на грани.
  - Вредни дечак данас пажљиво чита књигу у топлој соби.

Хвала на пажњи!

Интерактивни тестови са линковима ка раније емитованим часовима
за помоћ у провери и утврђивању знања

<https://www.mojaskola.gov.rs/>

ОВА ПРЕЗЕНТАЦИЈА ЈЕ НЕКОМЕРЦИЈАЛНА!

Слајдови могу да садрже материјале, фотографије и слике преузете са Интернета који су заштићени Законом о ауторским и сродним правима. Ова презентација се може користити само у циљу информисања и образовања ученика у току наставе на даљину и у друге сврхе се не сме користити. Члан 44. – Дозвољено је да без дозволе аутора и без плаћања ауторске накнаде за некомерцијалне сврхе наставе (1) јавно извођење или представљање објављених дела у облику неросредног поучавања на настави **ЗАКОН О АУТОРСКИМ И СРОДНИМ ПРАВИМА** (Сл. Гласник РС бр 104/2009 и 99/2011)